

Javno zagovorništvo Iniciative REKOM

Poročilo, 7. 7. 2011

Prva politična podpora Iniciativi REKOM je prišla iz parlamenta Črne Gore. Na pogovorih s poslanci črnogorskega parlamenta 30. 6. 2010 so predsednik parlamenta Ranko Krivokapić in poslanci izrazili polno podporo civilni iniciativi za ustanovitev Regionalne komisije za dejstva o žrtvah in vojnih zločinih. Sledila je podpora predsednika Republike Hrvaške Ive Josipovića (31. avgust 2010) in predsednika Republike Srbije Borisa Tadića (1. september 2010).

Potem je Pododbor za človekove pravice evropskega parlamenta na zasedanju 30. 9. 2010 v Strasbourgu dal civilni iniciativi za ustanovitev polno podporo. Direktor delegacije za odnose z Albanijo, Bosno in Hercegovino, Srbijo, Črno Goro in Kosovom, gospod Eduard Kukan, je pozval Evropsko komisijo in Evropski parlament, da dolgoročno podprejo "edinstveno iniciativo". Ob isti priložnosti je direktor za zahodni Balkan na Generalnem direktoratu za širitev v Evropski komisiji, Pierre Mirel dejal: "REKOM je neizogibna dopolnitev sodnim procesom in zanj moramo dobiti polno podporo vlad in parlamentov". Predsednica Podkomiteja za človekove pravice Evropskega parlamenta, gospa Heidi Hautula, je ocenila, "da je to prvič, da neka tako pomembna iniciativa prihaja od spodaj proti nam".

Na četrtem interparlamentarnem sestanku Narodne skupščine Republike Srbije in Evropskega parlamenta, 5. 10. 2010 v Beogradu, sta predsednik Odbora za evropske integracije Narodne skupščine Srbije Laslo Varga in predsedujoči delegacije Evropskega parlamenta za Albanijo, Bosno in Hercegovino, Srbijo, Črno Goro in Kosovo Eduard Kukan dala svojo podporo regionalni iniciativi za ustanovitev REKOM.

Evropski Parlament je v Resoluciji, sprejeti 19. 1. 2011, podprl iniciativo REKOM kot proces dvigovanja zavesti in sprave na zahodnem Balkanu in pozval oblasti Srbije in drugih držav, da podprejo to iniciativo.

Parlamentarna skupščina je 26. 1. 2011 sprejela poročilo Komiteja za zunanje zadeve Sveta Evrope, ki ga je podal gospod Pietro Marcenaro, ki je pozval "vse države v regiji bivše Jugoslavije, da sodelujejo pri ustanovitvi REKOM, neodvisno od njihovega statusa, da bi ta komisija dosegla popolno spravo in priznanje žrtev". Parlamentarna skupščina je sprejela Resolucijo 1786 (2011), v kateri je še posebej poudarek na podpori iniciativi za formiranje regionalne komisije za ugotavljanje dejstev o vojnih zločinih na ozemlju nekdanje SFRJ (REKOM), katere cilj je spoštovanje in priznanje vseh žrtev.

1.1. Javno zagovorništvo v Bosni in Hercegovini

Predsednik Stranke demokratske akcije (SDA) Sulejman Tihić se je 15. 2. 2011 v Sarajevu sestal s predstavniki Koalicije za REKOM. V svoji podpori Iniciativi REKOM je predsednik Tihić pokazal na to, da ima regionalni pristop potencial, ki lahko doprinese k razjasnitvi dogodkov v vojnah in prepreči ponavljanje zločinov v prihodnosti.

Koalicija za REKOM se je 28. 3. 2011 sestala s predsednikom Narodne stranke *Radom za boljitak* Mladenom Ivankovićem Lijanovićem, ki je podprl ustanovitev REKOM, in poudaril značaj regionalnega pristopa pri ugotavljanju dejstev, ki jih je treba zapustiti prihodnjim generacijam.

Nekaj ministrov, ki so na nivoju Federacije BiH iz vrst Social demokratske stranke (SDP), je podprlo ustanovitev REKOM-a. Predsednik stranke Zlatko Lagumdžija je 15. 2. 2011 na sestanku s predstavniki Koalicije za REKOM izrazil načelno podporo Iniciativi za ustanovitev REKOM-a.

Na sestanku s člani Koalicije za REKOM 10. 05. 2011 sta predsednik in podpredsednik Federacije BiH, gospod Živko Budimir in gospod Svetozar Pudarić pozdravila nalogo REKOM-a, da pomaga pri razjasnitvi usode pogrešanih. Opozorila sta na nevarnost pred političnimi elitami v regiji, ki jim je v interesu, da ostane sedanje stanje. Drugi podpredsednik Federacije BiH Mirsad Kebo je Inicijativo REKOM podprl že prej s podpisom Peticije za ustanovitev REKOM-a.

Vodstvo Hrvatske demokratske stranke (HDZ) BiH, s katerim so se predstavniki Koalicije REKOM sestali 23. 5. 2011, načrtuje posvete s člani stranke in hrvaškimi združenji žrtev o eventualni podpori Inicijativi za REKOM. V imenu HDZ-ja je leta 1990 namestnik predsednika Martin Raguž podprl Inicijativo za REKOM in izrazil, da je pripravljen lobirati v parlamentu BiH za odločitev o ustanovitvi regionalne komisije.

Ustanovitev REKOM-a je podprla tako Naša stranka kot tudi večje število predsednikov in županov občin v Federaciji BiH.

Iz Republike Srbije je reagiral župan občine Prijedor, istočasno tudi predsednik Demokratske stranke Marko Pavić. Na povabilo Koalicije za REKOM na sestanek je v odgovoru, ki ga je poslal 30. 5. 2011, izrazil stališče, da dejstva o vojnih zločinih ugotavlja sodišče, dejstva, s katerimi bi se moral ukvarjati REKOM, pa lahko ugotovi samo zgodovina.

Koalicija za REKOM je 23. 6. 2011 Inicijativo in Peticijo s 500.000 podpisi za podporo za ustanovitev REKOM ter Predlog statuta REKOM izročila članu predsedstva BiH Željku Komšiću.

1.2. Javno zagovorništvo v Črni Gori

Predsednik vlade Črne Gore Igor Lukšić je na sestanku s predstavniki Koalicije za REKOM 29. 4. 2011 podprl ustanovitev REKOM-a.

Predsednik Črne Gore Filip Vujanović je Koaliciji za REKOM 11. 5. 2011 poslal pismo formalne podpore.

Ustanovitev REKOM-a so podprli poslanski klubi Socialdemokratske stranke, Bošnjaške stranke, Socialistične narodne stranke, Nove srbske demokracije, Demokratske stranke socialistov in albanskih strank.

Vlada Črne Gore je junija 2011 obvestila Koalicijo za REKOM, da je formirala delovno skupino za opazovanje Inicijative za REKOM.

1.3. Javno zagovorništvo na Hrvaškem

Predsednik Republike Hrvatske Ivo Josipović je 16. 5. 2011 že drugič izkazal podporo Inicijativi REKOM. Na sestanku s člani/članicami Koalicije za REKOM je predsednik Josipović poudaril, da je vsako prizadevanje, da se ugotovi usoda pogrešanih, zabeleži vsaka žrtev in kaznuje vsak zločin, pomembno za žrtve, družine in družbo v celoti.

Inicijativo za REKOM so podprli tudi podpredsednik vlade Republike Hrvatske Slobodan Uzelac, Samostojna demokratska srbska stranka in bivši predsednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić.

Iniciativo za REKOM so podprli poslanci v hrvaškem saboru Damir Kajin (Istrski demokratski sabor) in Ratko Gajica (neodvisni poslanec) ter poslanci Socialdemokratske stranke Hrvaške Ingrid Antičević-Marinović, Šime Lučin, Mirela Holy, Josip Leko in Davorko Vidović. Podporo ustanovitvi REKOM-a je dal tudi župan Vukovara in član SDP-ja Željko Sabo.

Socialdemokratska stranka Hrvaške ni podprla ustanovitve REKOM-a. Njen predsednik Zoran Milanović meni, da je popis žrtev in ugotavljanje dejstev o vojnih zločinih obveznost vsake države, in da se ne sme prelagati na regionalni nivo ali neki regionalni organ.

Peticija za ustanovitev REKOM-a in Predlog statuta REKOM sta bila 21. 6. 2011 izročena predsedniku Republike Hrvaške Ivu Josipoviću. Ob tej priliki je rekel, da bo promoviral Iniciativo za REKOM v okviru svojih regionalnih aktivnosti in v komunikaciji z vlado Republike Hrvaške ter parlamentarnimi političnimi strankami.

1.4. Javno zagovorništvo na Kosovu

Člani Koalicije za REKOM so 16. 3. 2011 Iniciativo za REKOM predstavili predsedniku Demokratske zveze Kosova Isi Mustafi, ki jo je podprl in izrazil pripravljenost te stranke, da v parlamentu Kosova glasuje za odločitev o ustanovitvi REKOM-a. Koalicija za REKOM je imela 18. 3. 2011 sestanek s podpredsednikom Alianse za prihodnost Kosova Ardijanom Gjini, ki je dal Iniciativi za REKOM polno podporo.

Iniciativo za REKOM je podprla Rada Trajković, nosilka Edinstvene srbske liste. 16. 5. 2011 je v izjavi za medije izjavila, da se REKOM-a ne sme opustiti, ker je to edinstvena priložnost, da se odkrije usoda pogrešanih in ugotovi dejstva o vojnih zločinih.

Minister za zdravje na Kosovu Ferid Agani je 7. 6. 2011 na sestanku s člani Koalicije za REKOM dejal, da je REKOM edina pot do resnice o zločinih, ki jih prikrivajo politični interesi.

Koaliciji za REKOM predsednici Kosova Atifete Jahjaga ni uspelo izročiti Iniciative za ustanovitev REKOM-a, Peticije 500.000 državljanov in Predloga statuta REKOM. Njen kabinet je Koalicijo za REKOM že drugič obvestil, da ona ni pristojna, da sprejme Iniciativo za ustanovitev REKOM-a.

1.5. Javno zagovorništvo v Makedoniji

Iniciativo za REKOM so v Makedoniji podprli poslanci parlamenta Republike Makedonije (Собрание на Република Македонија), Zymreta Jakupi (Demokratska unija za integracijo) in Stojan Andov (Liberalna stranka), podpredsednik Liberalne stranke Ivan Veličkovski, član izvršnega odbora Socialdemokratske zveze Makedonije Dane Taleski in stranka Dostoinstvo.

Koaliciji za REKOM se ni uspelo dogovoriti za sestanek s predsednikom Makedonije Gorgem Ivanovim zaradi njegovih obveznosti pri formiranju vlade Republike Makedonije.

1.6. Javno zagovorništvo u Sloveniji

V Sloveniji so Iniciativo za REKOM podprli predsednik Republike Slovenije Danilo Türk, predsednik Državnega zbora Pavel Gantar, poslanci Državnega zbora Anton Anderlič (Liberalna demokracija Slovenije) in Eva Irgl (Slovenska demokratska stranka), varuhinja človekovih pravic Zdenka Čebašek Travnik ter poslanca v Evropskem parlamentu Jelko Kacin in Tanja Fajon.

Predsednik Türk je pozdravil dejstvo, da iniciativa za ustanovitev REKOM-a izhaja iz civilne družbe in poudaril, da kot takšna lahko prispeva k ugotavljanju dejstev in procesu sprave.

Člani Koalicije za REKOM so imeli informativna sestanka s svetovalcem predsednika Republike Slovenije Ladislavom Lipičem (1. 6. 2011) in z vodjo Sektorja za človekove pravice na Ministrstvu za zunanje zadeve Evo Tomič (7. 6. 2011) glede dogovora o izročitvi Iniciative za REKOM.

Koalicija za REKOM je 22. 6. 2011 Iniciativo in Peticijo za ustanovitev REKOM-a ter Predlog statuta REKOM izročila državnemu sekretarju Jožefu Školču v kabinetu predsednika Slovenije.

1.6. Javno zagovorništvo v Srbiji

Iniciativo za REKOM so javno podprli predsednica Narodne skupščine Republike Srbije Slavica Đukić Dejanović, predsednik vlade Vojvodine Bojan Pajtić in predsednik Skupščine Vojvodine Šandor Egereši. Iniciativo so podprli poslanski klubi Demokratske stranke, Socialistične stranke Srbije, Stranke združenih upokojencev Srbije in skupina manjšin. Potem še Demokratska stranka, Združene regije Srbije, Gibanje veteranov, Srbsko gibanje obnove, Liga socialdemokratov Vojvodine in Liberalno-demokratska stranka.

V svoji podpori Iniciativi za REKOM je predsednica Narodne skupščine Slavica Đukić Dejanović posebej poudarila popis žrtev v vojnah na prostoru nekdanje SFRJ.

Predsednik in poslanci Skupščine Vojvodine so 1. 6. 2011 z javnim podpisom Peticije za ustanovitev REKOM-a in izjavami o podpori ustanovitvi REKOM-a podprli Iniciativo REKOM .

Predsednik Vlade Vojvodine Bojan Pajtić je v svoji izjavi za medije dejal, da daje svojo podporo, ker verjame, da lahko REKOM doprinese k vzpostavitvi miru in stabilnosti v regiji. Poudaril je, da "vsaka žrtev zasluži ime in priimek, vsak zločinec kazen in vsak državljan resnico in pravico".

Demokratska stranka je na tiskovni konferenci s predstavniki Koalicije za REKOM 17. 5. 2011 sporočila, da daje politično in operativno podporo za ustanovitev REKOM-a. V interesu Srbije je, da se ugotovijo dejstva o tem, kar se je zgodilo v vojnah, ker je to edina pot k spravi v regiji, je rekla podpredsednica te stranke Jelena Trivan.

Predstavniki Koalicije za REKOM so se 16. 6. 2011 s predsednikom Republike Srbije Borisom Tadićem pogovarjali o naslednjih fazah procesa REKOM. Ponovil je svojo podporo za ustanovitev REKOM-a.

Koalicija za REKOM predsedniku Srbije zaradi njegove zasedenosti še vedno ni uspela izročiti Iniciative, Peticije 500.000 državljanov za ustanovitev REKOM-a in Predlog statuta REKOM.